

ახალი

სიძჳვა

№ 8

ორკვირეული ჟურნალი.

№ 8.

შემდეგი № გამოვა 15 ივლისს.

მიიღება ხელის მოწერა სასულიერო მთავრობისაგან დამოუკიდებელ ორკვირულ ჟურნალ „ახალი სიტყვაზე.“ ჟურნალის მიზანია ჩვენის ეკლესიის ცხოვრების განახლება წმ. სახარების ნიადაგზე და ბრძოლა უსამართლობასთან და ფარისევლობასთან სასულიერო უწყებაში.

ხელის მოწერის ფასი ნახევარის წლით ცხრა მანეთია. ცალკე ნომერი ოთხი აბაზი. რედაქცია სთხოვს სამრევლო საბჭოებს,

შეგნებულ სასულიერო და საერო მორწმუნე პირთ დახმარება აღმოუჩინონ მას ჟურნალის გამოწერით და ერთ ღროული შემოწირულებით სარედაქციო ფონდისათვის.

ფული მიიღება რედაქციის მოლარე მღ. ისააკ ჩაკურაშვილთან: ტფილისი, ანჩის ხატის ქუჩა, სახ. № 1.

სარედაქციო მასალები და წერილები უნდა გამოიგზავნოს სარედაქციო კოლეგიის რწმუნებულ მღ. ქრ. ციციშვილთან: ტფილისი, კაბგეროვის ქუჩა, № 47. რედაქცია იმავე ქუჩაზე: № 51.

რედაქციისაგან.

იმათთვის, ვისაც თეთრი ბატკანი უსათუოდ მსუქანი ჰგონიათ და ყოველი უფროსი მალალ გონიერების და სპეტაკ ზნეობის საუნჯედ ჰყავთ წარმოდგენილი, დაუჯერებელია ის მწარე სინამდვილე პატრიარქ-კათოლიკოზის ცხოვრება-მოქმედებიდან, რომლის ნაწილს „ახ. სიტ.“ დრო-გამოშვებით აქვეყნებს ხოლმე ნება-უნებლივ და გულის ტკენით, — სათაკილოა ის ქაობი, რომელიც, ჩვენდა სამწუხაროდ, გაჩნდა და აშმოადა კირიონ მეორის სახელის და წრის გარეშეშო. განსაკუთრებით პროვინციულ მკითხველებს არასჯერათ მიმდინარე უხეში და უმსგავსო ფაქტები. მაგრამ თვით ეს იქვი და დაუჯერებლობა მხოლოდ იმას ამტკიცებს, რომ სამწყსოს არ უნდა არსებობდეს ასეთი სინამდვილე და, მაშასადამე, საჭიროა მისი შეცვლა-გადაქმნა.

ზოგიერთნი, ოინზაზობა-ინტრიგებში და-

ხელოვნებულნი, ბოროტად სარგებლობენ მორწმუნე ერის ამ სურვილით და, რომ გააქარწყლონ ბედშავ სინამდვილის შთაბეჭდილება ხმას ავრცელებენ, რომ „ახალი სიტყვა“ ვითომ თბილელ მიტროპოლიტ ლეონიდის გაზეთია მისი მომხრეა და მის ხარჯით გამოდის, და ამას იმით ასაბუთებენ, რომ ჩვენი გაზეთი არ კიცხავს მიტროპოლიტ ლეონიდს.

ამიტომ რედაქცია გადაქრით აცხადებს, რომ ა) ის პატრიარქ-კათოლიკოზის და სხვათა შესახებ ამჟღავნებს მხოლოდ ნამდვლ და ყოველ მხრივ შემოწმებულ ფაქტებს და პასუხის პგებელია მათ სინამდვილეში, ბ) მიტროპოლიტ ლეონიდს არავითარი დამოკიდებულება არ ჰქონდა და არ აქვს ჩვენს გაზეთთან თვინიერ იმისა, რომ ის ერთი ხელმომწერთაგანა, გ) ჩვენი გაზეთი გამოდის ხელის მომწერთა ხარჯით და ვინაიდგან, როგორც თითქმის ყოველ სხვა თანამედროვე ქართულ გაზეთს, ხელისმოწერის ფასი არ

ჰყოფნის ჩვენის გაზეთის ხარჯსა, რომელიც თვეში 800 მანეთს უდრის ვარდა უფასო შრომის და უფასო ბინისა, მთელ დანარჩენ ხარჯს იძლევიან გამომცემელი ამხანაგობა და თბილისის ეკლესიები სამრევლო საბჭოების მიერ არჩეულ კომისიის განაწილებისამებრ, და დ) თუ არ ვკიცხავთ მიტროპოლიტ ლეონიდს, არ ვკიცხავთ იმ მიზეზებისა გამო, რა მიზეზებითაც არ ვკიცხავთ საქართველოს ეკლესიისთვის მართლა ტანჯულ-წამებულ მიტროპოლიტ ამბროსი ჭყონდიდელს, სიმაართლე ქეშმარიტებისთვის თავდადებულ ეპისკოპოს დავით ურბნელს, ქართველურად გულღია, მშრომელ ეპისკოპოს პიროს ალავერდელს და სხვათა

მოგვაწოდონ ქუჩის ქორები კიარა, დასაბუთებული ფაქტები საზოგადო საქმის დალატისა და თაღლითობისა ვისზედაც სურდესთ და რედაქცია დაუყონებლივ აღწუხავს. ამას საჯაროდ ვბირდებით ყველას. შეთხზვა და გამოგონება კი რ-არსებულ დანაშაულობათა სხოლოდ იმისთვის, რომ ზოგიერთებს ვასიამოვნოთ ან სხვისი მართლა ნაკლულოვანი ამით დაუფაროთ, ჩვენ არ შეგვიძლია და ვერც ვიკისრებთ.

ბოლოს ამასაც დაუშატებთ მართალია ზოგიერთი ფაქტები ეკლესიურ ცხოვრებიდან, „ახალ სიტყვის“ მიერ გამოქვეყნებულნი, ფრიად სამარცხვინონია, მაგრამ სხეულებას გამოაშკარავება უნდა და მუწუქს გამოარწყვა, რომ სხეული (ამ შემთხვევაში ეკლესია) უფრო არ დასწულდეს. ქარის მღვა არავის სარგებლობას არ მოუტანს. მორწმუნე ხალხი ვალდებულია იცოდეს ეკლესიურ ცხოვრების ნაკლულევენებანი, რომ მომავალში ავიცილოთ იგინი. ბოროტების ქმნა არის ცხოვრების დამრღვეველი და არა ამ ბოროტების თქვა და გამქლავნება...

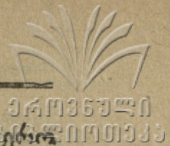
სასულიერო სასწავლებლების ბედიტბაღი.

18 ივნისს შესდგა იმ კომისიის სხდომა, რომელსაც უნდა გამოერკვია საქართველოს სასულიერო სასწავლებელთა მდგომარეობა. კომისიას, რომელსაც თ ვმჯდომარეობდა პირველ გიმნაზიის დირექტორი, ბ. იაკობ სოლომონისძე დულაძე, გამოუთქვამს სურვილი ეს სასწავლებლები დარჩენ ისევ სასული-

ერო მთავრობის ხელში და განეგრძოს მათ ძლევა ხაზინიდან დახმარებისა. ჩვენ არ ვიცით კომისიის აზრი საბოლოოვთა, თუ არა, არ ვიცით შემდეგ მოგზაურობაში რა დაემართება ამ აზრს, ხოლო ჩვენს აზრს აღძრულ სავნის შესახებ გავეუზიარებთ კითხველებს.

ზოგიერთებს ჩვენი ეკლესია წარმოუდგენია ისეთ ორგანიზაციად, როგორც იყო და რამოდენადმე დღესაც არის რომის ეკლესია, რომლის ძალა ვრცელდებოდა მთელ ევროპაზე და იმას იქითაც და რომლის წინაშეც თრთოვენ ევროპის მეფენი და იმპერატორები. ვინც ასე წარმოიდგენს ჩვენს ეკლესიას და მოემზადება მასთან საბრძოლველად, ის, ჩვენის ფიქრით, ქარის წისკვილების წინააღმდეგ ბრძოლაში ჩაებმის. აღმოსავლეთის ეკლესიებს ისტორიამ სულ სხვა, უფრო კეთილშობილური როლი დააკისრა. ბერძენთა ეკლესიამ შეინახა ოსმალეთის იმპერიის ბერძნობა, სომხეთის ეკლესიამ სომხები და სხვა, აღმოსავლეთში ეკლესია მტრულად განწყობილა არ ყოფილა ხალხის ბედთან. კერძოდ საქართველოს საზღვდლოებაში არაოდეს არ დაშრეტლა ხალხის ქირვარამის გაზ არების გრძნობა. გაეხსენოთ ფილადელფოს ბერი კიენაძე, ტარასი არქიმანდრიტი, გაბრიელ ეპისკოპოსი და სხვანი მრავალნი, რომელთაც გამწარებული ჰქონდათ სული და სიცოცხლე რუსის მთავრობისაგან. ეს იყო მე-XIX საუკუნეში. რაც შეეხება წინა დროებს, ამაზე ლაპარაკიც არა ღირს, ისედაც ცხადია, რა დიდი, ქვეყნისთვის სასარგებლო როლი შეასრულეს სასულიერო პირებმა: გიორგი მთაწმინდელმა, გრიგოლ ხანძთელმა და მრავალმა სხვამ.

დღეს ქართული ეკლესია გათავისუფლდა თვითმპყრობელობის კლანჭებიდან და აპირობს მოეწყოს ისე, რომ ხალხისათვის გახდეს ზნეობრივად ამაღლებელი. მართალია განახლებულ ეკლესიას თავიდანვე ბევრი ნაკლულევენება დაჰყვა, მაგრამ ვიმედოვნებთ მომავალში ყველაფერი გამოვასწოროთ. რიგი და სამართალი მოითხოვს მთავრობამ ხელი შეუწყოს ეკლესიის აღორძინებას რომ ამაინაც თავის მხრივ განამტკიცოს საქართვე-

ლოს ხელმწიფება. ერთ ასეთ დახმარებად მთავრობის მხრივ ეკლესიისათვის იქნება სასულიერო სასწავლებლების დატოვება ეკლესიის გამგეობაში. ეკლესიას სჭირდება განათლებული სასულიერო პირნი; ხალხი უეკლესიოდ და უმღვდლოდ არ დარჩება, რაც უნდა იყოს. და ჩვენის ღრმა რწმენით ხალხისათვის ერთი არ არის, ეყოლება მას მოძღვრად გაუნათლებელი, ცრუმორწმუნე, ჩვეულებრივი მესაკურთხე მღვდელი, თუ გონება და ზნეობა მაღალი, როგორც ჰყავთ ცეროპაში და კერძოთ გერმანიაში.

რა შიში აქვს მთავრობას, რომ სასულიერო სასწავლებლები დარჩეს ეკლესიის ხელში? ჩვენი საეკლესიო კრების დადგენილებით სასულიერო სასწავლებლები უნდა გადაკეთდნ პროგიმნაზია-გიმნაზიებად, სადაც უნდა სავლდებულოდ ისწავლებოდეს საღვთო სჯული და საეკლესიო გალობა. დანარჩენი საგნები ისევე უნდა ისწავლებოდეს, როგორც სხვა საერო სასწავლებლებში. ნუ თუ არ უნდა შეგვტყვიოდეს გული, რომ სასულიერო გალობა გაუმჯობესდეს და არ იმკვდარუნოს ისე, როგორც ამ ასი წლის განმავლობაში იყო? ეკლესიამ თვითონ იზრუნოს როგორც უნდა ამ საქმეზე, იტყვიან. ეს არის აზრი, გადმორგული იქითგან, სადაც მან ზნეობრივად ძირს დასცა და ფიზიკურად გადაშენების გზაზე დააყენა ხალხი. თუ ამ აზრს მივყევით, ცხადია, რაც მოუვა, ისედაც გზა დაბნეულს და მცირე რიცხვოვანს ქართველებს.

დღემდის სასულიერო სასწავლებლები იძლეოდნ ბევრ კარგსა და ხშირად შესანიშნავ მოღვაწეებსაც, და არაფერი საბუთი არა გვაქვს ვიფიქროთ, რომ მომავალში ეს ასე აღარ იქნეს. ხშირად სასულიერო სასწავლებლებიდან გამოსულ ატეისტებსაც კი ძვალ-რბილში აქვთ გამჯდარი ის მაღალი აზრები და ზნეობრივი მიდრეკილება, რომელიც მათ შეუთვისებიათ სახარებიდან და ბიბლიიდან. ამას გარდა შემჩნეული არის. სასულიერო სასწავლებლების მოწაფენი ფრიად შრომის მოყვარენი და მტკიცე ხასიათისანი გამოდიან, რაიცა სასურველ მოვლენად უნდა ჩაითვალოს.

ჩვენ გვგონია, უმჯობესია სასულიერო სასწავლებლები დაუტოვოს მთავრობამ ეკლესიას იმ დახმარებით, როგორც დღემდე აძლევდა. ამით არამც თუ არაფერი წახდება, პიქტიით ერის კულტურას მრავალფეროვნება, სიცხოველე და სიმდიდრე მიემატება. ნუ დავავიწყდება, რომ გერმანიაში, საფრანგეთში, ინგლისში ებრძოდნ ისე თავგამოდებით რო მის ცენტრალისტურ ეკლესიას, მართლა ძლიერსა და მავნებელ ორგანიზაციას, რადგან ამას შეჰქონდა ყველა კათოლიკურ სახელმწიფოებში იდეა პაპიზმის გაძლიერებისა და ადგილობრივ მკვიდრთა შორის ხელს უწყობდა მათს დენაციონალიზაციას, და როცა ეკლესიას ებრძოდნ, მაშინ ებრძოდნ, განსაკუთრებით გერმანიაში და ინგლისში, უცხო ქვეყნის არა სასურველ გავლენას, მიზნად ისახვდნ უცხოელთა მიერ დადგმულ ამ უღლისაგან განთავისუფლებას.

ს ი ტ ვ ა,

თქმული ვ. ა. გობეჩიას ანდერძის აგების წინ ქვაშეთის წმიდის გიორგის ეკლესიაში, 1918 წლის ივნისის 23.

ვიდრე ეამი გვაქვს ვიქმოდეთ კეთილსა ყოველთა მიმართ (გალ. 6, 10).

მცნებად დაგვიღო წმ. მოციქულმა და ეს მცნება ღრმად ჰქონდა აღბეჭდილი გულის ფიცარზედ წინაშე ჩვენსა მდებარე ვ. ა. გობეჩიას: მშობელი მხარე და რუსეთის ყოფილი სამფლობელო, სამხრეთ-დასავლეთის ფონტი და არზრუმ ერძინჯიანის მიდამოები მოწმობდნ მისის თავგანწირულის შრომისათვის ყოველთა კეთილის საყოფელად!...

ამ წმიდა ადგილითგან აღსანიშნავია შემდეგი: ყოველთათვის ზრუნვის დროს, განსვენებულს არ ჰქონდა დავიწყებული ჩვენის ერის საწმუნოებრივი მოთხოვნილება, რომლის საქროებათა დაუყოვნებლივ დაკმაყოფილება მან გადაქრით მოითხოვა ამა წლის თებერვლის 9 ამიერ-კავკასიის კომისარიატის ოფიციალ სხდომაზე. შეკითხვაზედ, თუ რაზედ ამყარებს ის ამ მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილების აუცილებლობას, განსვენებულმა განაცხადა: ჩვენი მოვალეობაა ხელი

შევუწყით ყველას, ვინც საღს სარწმუნოებრივ სწავლას ავრცელებსო...

ქეშმარიტად, ჩვენში რომ საღის სარწმუნოებრივის სწავლისათვის ეზრუნათ, მტკიცედ დაეცვათ ქრისტეს სჯული, პატივისცემით მოჰპყრობოდნენ სხვის სარწმუნოებას,— აქარა არ ჩამოგვშორდებოდა, ინგილომაჰქაღიანები და ინგილო-ქრისტიანები ძმურად იცხოვრებდნენ ერთმანერთში და თვით ვლადიმირ გობეჩია დღეს აქ მდებარე არ იქნებოდა!..

შევისწავოთ: ღვთის განგება კიდევ გვაფრთხილებს! ის გვეუბნება: ქრისტეს ღიადის მცნების— ურთიერთას სიყვარულის გარეშე ცხოვრება შეუძლებელია და, ამისთვის, თუ გნებავთ განთავისუფლებულ საქართველოში განვითარდეს თავისუფალი მოქალაქობა, ხელი შეუწყეთ საღის სარწმუნოებრივის სწავლის გავრცელებას, მტკიცედ სდგით ქრისტეს მცნებაზედ და ვიდრე უამი გაქვსთ, იქმოდვეკეთილსა ყოველთა მიმართ. ამინ.

დეკ. პ. ტინტაძე.

იმერლოფობები.

1908 წელში ტფილისის სემინარიის რექტორმა (რუსმა) აღძრა ნიკონ ეგზარხოსის წინაშე საკითხი, რომ დასახელებულ სემინარიაში არსებული სტიპენდიები უნდა განაწილდეს მხოლოდ იმ მოწაფეთა შორის, რომელნიც ქართლ-კახეთის ეპარქიიდან არიანო; და რადგანაც ამ ეპარქიაში შედიოდნენ ქართველებს გარდა რუსნი, ბერძენნი, ოსნი, აისორნი და სხვანი, ამიტომ სტიპენდიები მათაც უნდა რგებოდათ. იმერლებ-მეგრელებს და გურულებს კი ტყემალი და ბოლოკიო. ამას ასაბუთებდნენ იმით, რომ სასტიპენდიო წყაროდ ითვლებოდა ის ფული რომელსაც მთავრობა იძლეოდა აღმოსავლეთ საქართველოს საეკლესიო მამულების სახაზინოდ შერიცხვის შემდეგ მამულების შემოსავლის მაგიერ. ამ აზრს მხარი დაუჭირებოგიერთმა ქართველმა სასულიერო პირებმს და მათ შორის დეკ. იოსებ ჩიჯავაძეცა დღეს კირიონ კათოლიკოსის ვერედ წოდვი, ბულმა პირადმა სეკრეტარმა. მან ქართლ-კახეთის სავარქიო კრებაზე რუს-ბერძენ-ოს დეპუტატთა, და უფრო კი რუს მთავრობის მოსაწონებლად ხმა მალლა განაცხადა: იმერლები ჩვენი ბიძაშვილებია და აქაური სამღვდლოება, განურჩევლად ეროვნებისა, ძმებია,

და ამიტომ ჩვენს შორეულ ნათესავებს რლებს, ვერაფერს მივცემთ, რადგან ჩვენის ახლო ნათევებისათვის უფრო უპრიანიოა. ასე ესმოდა მ. იოსებს, დღეს კათოლიკოსის ულინი სეკრეტარს, საქართველოს ერთობა... მაშინ მის წინააღმდეგ გაზეთში მძიმე არტიკლიერით გაილაშქრა მ. ნიკიტა თალაქვაძემ და უმტკიცებდა, რომ იმერლები და ქართლ-კახელები, შეკაიკაცო, ძმები ვართო, მაგრამ შენც არ მომიკვდე, ვერ დააჯერა. რუსები მირჩვენია თქვენს თავსაო. ახლა კი არ ვიცით, მ. სოსომ ბიძაშვილად შეიყვანა თავისთან, თუ ძმად მ. ნიკიტა. დღეს კი მათ შესახებ შეიძლება თქმა: ორნი არიან, ტოლნი არიან, ბაღას ჩადიან ჩაიმღერიან. შეიძლება კათოლიკოსმა შეარიგა იგინი, მაგრამ კათოლიკოსიც მას უამსაშინაჰქადაგებდა იმერელთაგან საფრხის მოლოდინს. იმერლებს იგი უწოდებდა „ბურებს“. ეს იყო ფლავიანე ეგზარხოსის დროს როცა ინგლისელები ეომებოდნენ ბურებს. მხოლოდ იმერლების „ბურობას“ კირიონი აწარმოებდა დაცინვით სიტყვიდან: „თქვენე-ბურია“, ასე ეტყოდა ხოლმე ერთ „ბურს“ მეორე „ბურზე“. მისებ ჩიჯავაძის ღვაწლი იმერლობის საფრხის თავიდან ასაცილებლად დასურათებულია 1908 წელში „ეშმაკის მათრახში“ 4 მაისის № 29-ში. მოგვყავს ეს დახასიათება სავსებით.

„ მ ო ხ ს ე ნ ე ბ ა ი „

შირთმეუფი მღვდლისა იოსებისა ჩიჯავაძისადმი ღიხეთისა ქვეყანისა მოსაღვრეთაგან.

მამათ წმიდაო! *)

სამებამან სამწმიდაარსმან, ერთღვთაებაბამ და ერთმეუფებამან, მამამან, ძემან და სულმანწმიდამან, რომელმან წამისყოფითა ჰქმნა ცაი და ქვეყანა, ხილული უხილავითურთ, მოგადლა თქვენ გონიერება მალა, ენამქვერ, ზნე ქველ. თვისებათა ამათ გამოაჩინებს ღვაწლი იგი თქვენი სემინარიასა შინა. ჰაზრი იგი თქვენი, რომელ უაღრეს ტკილისა საყნოსელისა საბოო ეყო უფროსთა, ვითარ იმერნი იგინი ფრიად მოხერხებულ, რომელ არსთა-

*) ვუწყით, ვითარ ვგრეთ იხსენებით ეპისტოლეთა შიგან, რომელთა მიიღებდით ჩრდილოით კერძო თქვენისა მოძღვრისაგან. ეპისტოლენი იგი იკითხებოდის ყოველთათანა განსაღიდებლათ შემდგენელისა მათისა, რომელსაცა, ვითარ ვითენიმე მოუთხრობენ, აწვეულვების შეკრებად ეპისტოლეთა მათ შთამოებისთვის საანდერძოდ.

რგმანებით სკვითთა ენასა ზედა კლიაუზნიაკ არიანა, რამეთუ იგინი ჰპოვებენ ყოველთ, ბირთავან ვიღრე ეპისკოპოსადმდე ყოვლადვე ცრუთა მოწიპოზათა სიღარიბისათა და ესრეთ მოაჩვენებენ თავთა თვისთა გამგეობასა სემინარიისასა ლატაკ, შებრაოებისა ღირსად, ვითარცა ოდესმე გაბაონელთა მათ უქმნეს დღესა იესონავესასა, — ჰაზრი ეგე ფრიალ ქეშმარიტ არს. კვალადცა ქეშმარიტ არს სიტყვის გემაი იგი თქვენი, ვითარ იმერნი არიან ბიძისა წულ ქართლელთა და კახელთათვის, ვითარ იგინი ფრიალ ბოროტ და კაცისა მოსწრებულად სიტყვისა მიმგებ არიან. არა უძევს მათ წილი სემინარიისა ტფილისისასა, ვითარცა „მოსულთა“ (ისარი“ № 26), სიტყვისაებრ თქვენი (ხოლო ჩვენითა ჰაზრითა სიტყვაი ეგე ფრიალ ლომობიერ არს; ჰხამდა ბრძანებად: „მოთრეულთა“) უცხოისა ქვეყანისაგან, ვითარმედ იმერეთი არს ქვეყანა იგი უცხო ქართლისა და კახეთისა.

რაისათვის ჰგონებენ ცბიერნი იმერნი აღზრდად შვილთა თვისთა ბილწთა და განბრძნობად ყოვლითა ოდენ სიბრძნითა სემინარიათა შინა თბილისისასა? ნუ უკვე არ ეყოფის მათ ავაზაკობითა თვისითა წარტაცებაი სრულიად საქართველოისა მეფეთა დავითისა აღმაშენებელისა, თამარისა სხივოსნისა და სხვათა დამარხვად აღვიღოსა მას გელაათისასა?

ჰაი ცბიერო და გვლარძნილო ერო! რაოდენ ძალუმ არს გესლი იგი სიბოროტისა შენისა! რაოდენი წარიტაცე სიმდიდრეი ქართლელთა და კახელთა, ვინ მოსთვალოს იგი? რაოდენ შეაწუხე ქართლისა ეპარქიისა მოსადგრენი: რუსნი და ბერძენნი, ოვსნი და ურმიელნი?

ქეშმარიტ არს სიტყვაი: „არა ჯერ არს მოღებად ჰურისა 'შვილთაგან და დაგებად ძალლთა“ (მათ, 15. 26). დღისითგან აღმობრწყინვებისა სხივისა სემინარიისა ქართლი და კახეთი, ჰერეთი და კუხეთი შცინახვიან შვილთა იმერთასა, რომელნი მიუგდებენ მათ შვილთათვისთა ვითარცა მფრინავნი იგი გუგულნი მიუგდებენ კვერცხთა თვისთა ბუღეთა სხვათა მფრინავთასა და ესრეთ აზრდევინებენ მათ.

ხოლო ხარჯი სემინარიისა შესანახი, ვითარცა გამოგიკვლევიესთ, შეედრების წლითი-წლად ღრაჰკანსა 260,000 („ისარი“ №

28) *). ჯერ არს ამოგებად, რაოდენი წარიტაცეს ბოროტთა მათ წლითგან ჩუიზ ვიღრე აქამოდმდე, რომელ იქნების, უკეთუ მხოლოსა ნახევარსა აღვიდგინებთ განძავლობასა ცხრა-ათ წელსა, ღრაჰკან 130,000 × 90 = 11,700,000. ესოდენ დიდ არს წარტაცებული იგი საუნჯე ჩვენი თვინიერ შენობისა მის და შესანახისა სინოდისა კანტორისა და ეგზარხოსისა ჩვენი. კვალადცა ჯერ არს ამა უკანასკნელისა საკუთრად ჩვენდა მითვისებად და ესრეთ შთავდებად იმერთა ჰირსა შიგან!

მამაო წმიდაო! ჩვენ გვესმა, ვითარ სიტყვასა ავსა გკადრებენ ვიეთნიმუ პირნი ბილწნი. გრწმენინ, მამაო, ვითარმედ ჩვენთან არს ღმერთი! მარადის იხენებდი, ვითარ უფალმან ჩვენმან თავს იდვა ტანჯვაი ვიღრე სიკვდილადმდე ურწმუნოთა ურიათაგან. ნუ გეშინის ცემულ იქმნენინ სიყვარულითა მოძღვრისა თქვენი, ღირსისა მამისა კ-ისა, სკვითთაგან წამებულისა, რომელიცა ოდესმე იტყოდა, ვითარმედ „ექკლესიაი ქართველთა კეთილ ოღეობასა შინა არს, ფრიალ მაღლდების, ჟამითი-ჟამად ახლდების ახალ-ახალითა სახეებითა“ („Краткий очеркъ исторіи Груз. Ц.“ стр. 16**)

ხოლო ერთსა გკადრებთ, მამაო! მოჰყავ ყური შენი და ისმინე ჩვენი ჩვენ, ამისა მომრთმევენი, თუმცალა ვიგულვით იმერად და ვსცემობთ იმერეთსა ზემოსა, ქვეყანასა ღი-

*) ღრაჰკანი—20 კაპ.

**) უწყოდენ, რამეთუ კაცი ესე შემდგომად ჟამად რწმუნებასა უყოფდა ქალაქსა ჩრდილოსა კ-ბასა დვთივ განბრძნობილთა მამათასა, ვითარმედ ეკკლესია ივერიისა დაკნინდის და აღობრდის უკანასკნელსა საუკუნესა. ხოლო წმიდაი იგი კრებაი სიტყვას უკებდა მას ესრედ: „მეუფეო წმიდაო, ოდეს იტყოდი მართალსა, წელსა ჩუა—სა, ანუ აწინდელსა ჟამსა?“ და ემსგავსებოდა მდგომარეობაი კაცისა მის მდგომარეობასა კაცისა უგუნურიასა, ოდეს იგი აღიდებდა კაკლსა ერთსა და იტყოდა: „უფალო აღავსე სახლი ჩემი ყოვლითა ოდენ სიმდიდრითა, ვითარცა კაკალი ესე“, — და ჰყო წმემუსერაი კაკლისა მის, რომელიცა აღმოჩნდა ფუჰ. ხოლო კაცი იგი ღაღადებდა ხმა დილითა და იტყოდა: „უფალო, ძალსა უყეფიეს, უგულვებელს ჰვენ სიტყვანი იგი ჩემნიო“, და ესრედ შენანებდა უგუნურებასა თვისსა.

ხეთსა. სადა იგი სდიან წყალნი ძირულისაი და ჩხერიმელაისანი, გარნა ნამდვილ არა ვგიეთ იმერ იმერთა მათ მზაკვრობითა თვისითა ტყვე გვეყენეს და მოგვეწყვიდნეს დედასა ქართლსა. ეგოდენ შხამ არს საწერტელი სიბოროტისა მათისა!

მას ჟამსა შინა მოძღვარნი ჩვენნი იკუთხედოდნან ქალაქსა ნიქოზსა, ხოლო აწ წარსაწყმედელსა მას ქუთათისსა შინა. ნუ შეორგულდებინ, მამაო, ვითარ იგი ვიტყოდეთ სიტყვასა ფუქსა. ნაშანი იგი ძველნი ვიდრე მეტრიკულთა წიგნთაღმდეგ ჩყო წლადმდე გამოაჩინებენ სიმართლესა ჩვენსა. კვალადცა ვიმოწმებთ ისტორიისა და დეოლოგიისა მეცნიერსა ბატონიშვილსა ვახუშტსა (ესე სარწმუნო არს, რამეთუ იგი იმერ არა არს) მას შინა, რომელ ქვეყანაი იგი ლიხეისა, ხეობანი ძირულისაი და ჩხერიმელაისანი ვიდრე ვახანისა წყლადმდე და დაბისა ვერტყვილისა, არს ქართლისა. აჰა იგიცა მოწმობაი: „სურამისა დასავლით ლიხის მთას გასდის ხეფინიხევის წყალი და მიერთვს ძიულას. არამედ არს ვერტყვილამდე ქართლისა, და უწოდებენ ვერტყვილიდამ ნადამბურამდე ხეფინიხევისა... ფონას გასდის ჩხერიმელის მდინარე და იდის დასავლეთ სამხრეთშუა მებოძირის ზეითაჲდ, მას ქვეით დაბის ქვებამდე არს ქართლისა (ვხუშტი. „საქ. გეოგ.“ გვ. 122). ნუმცა შევალს, მამაო გულსა თქვენსა ეკვი, ვითარმედ საბუთნი ესე მოყვანილ არიან იმერულითა მოხერხებითა“, გინა ხრიკითა.

აწ ვედრება ჩვენი ესე არს: მიგვიღე საფარველსა ქვეშე თქვენისასა, ნუმცა დაგვიტევებ წარწყმედად ბოროტთა იმერთაგან. მეოხ გვეყავ ჩვენ მოშორებად ამათგან და შეერთებად ეპარქიისა ქართლისა და კახეთისათანა, ვითარცა იგი ოდესმე ვიყვენით, და ჩვენცა, დამძარხველნი გულთა შინა ჩვენთა სიკეთისა ამის, მოვიქცევით ქორწინებად ქალაქსა ტფილისსა, საჩიჯავაძოსა ეკლესიასა, ოდეს მოგვიდების ძველისა ცოლისა განტევებაი და ახლისა შერთვი, აღიხინებელად გულთა ჩვენთა და განმრავლებად ერისა მრავლისა.

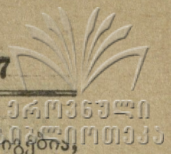
გვსმენეს, ვითარმედ სიტყვასა თქვენსა მიღებაი ფრიადი აქვს, სადაცა ჯერ არს, და ნუ უგულვებელს ჰყოფ ვედრებასა ჩვენსა, რა-

თა ჩვენ, ჰოი მამაო სახიერო, ვაქებდეთ ვადიდებდეთ ყოვლად ქებულსა და დიდებულსა სახელსა შენსა უკუნიითი უკუნისამდე ამინ.

ნამდვილთან სწორია: ლიხელი“.

პირი მოხსენებისა, რომელიც საკათოლიკოსო საბჭოს წევრებმა საბჭოს 23 მაისს სხდომაზე წარუდგინეს პატრიარქ-კათოლიკოსს.

„საქართველოს საეკლესიო კრებამ წარსულ წლის ენკენისთვეში ჩვენ აგვირჩია საკათოლიკოსო საბჭოს წევრებად და, სხვებთან ერთად, ჩაკვადარა ახლად ფენხე დამღვარ ეკლესიის მოწყობის, მოწესრიგების და აღშენების საქმე. უაღრესი მოაწივებით და უსაზღვრო კრძალულებით მივიღეთ ჩვენ ესეთი დაჯალბა და ფიცი დავსდეთ, საზომისებრ ცოდნისა, გამოცდილებისა და ძალისა ჩვენისა, გვემსახურნა იმ წმიდა საქმისათვის, რომელიც, კრების მიერ შემუშავებულ და დამტკიცებულ „დებულებით“, აგებული უნდა იყოს კოლეგიურ და თანამშრომლობით პრინციპზე. სამწუხაროდ და სავალალოდ, ამ ჩვენს მისწრაფებას თავიდანვე წინ გადაედგა მისი უწმიდესობის, კათოლიკოს-პატრიარქის სურვილი საეკლესიო მართვა გამგეობაში აბსოლიუტიზმის და მონარქიზმის დამყარება-განმტკიცებისა. ასეთ სურვილს და სულის კვეთებას, რომელიც შეადგენს მისი რვა თვის საქეთმპყრობელობის დეიტ-მეტრეს, სიტყვიერი ფორმულიროვკა გაუკეთდა აპრილის 10 სხდომაზე, როდესაც მისმა უწმიდესობამ საბჭოს ერთ-ერთ წევრს შენიშნა: „შენთვის საქართველოს ეკლესიის ვეჭილობა არავის მოუნდვიაო,“ და აგრეთვე მაისს 15, როდესაც მან საბჭოს განუტყუა: „რა აზრი აქვს კენჭის ყრას, როდესაც მე თქვენი თანახმა არა ვარო.“ ამ ნიადაგზე, რომელსაც კათოლიკოსთან ერთად მუყაითად ამუშავებს საბჭოს წევრი დევ. ნ. თალაქვაძე, თავისი დარსშესანიშნავი ფორმულით: „რაც კათოლიკოსსა სურს, ის ჩამათს არ თხოვლობსო“, საბჭოში დამყარდა ისეთი განწყობილება, რომ ნაცოფიერი, შემოქმედობითი მუშაობა შეუძლებელი ხდებდა. აქ უფრო „შეზღუდულ უფლებათა“ აღდგენას ეტრფიან, ვიდრე დაქვეითებულ ეკლესიისას. აქ უფრო „სასიამოვნო მეგობრებს“ ეძებენ, ვიდრე საქმის მცოდნე და შრომის მოყვარე ადამიანებს; აქ ყურადღებას აქცევენ არა ინიციატივას, არამედ იმას, ვის ვკუთვნის ინიციატივა; აქ უფრო პირად პოლიტიკას აწარმოებენ, ვიდრე საერთო საეკლესიო ინტერესებს იცავენ. ამ მიზეზის გამო ჩვენი ეკლესიის ცხოვრება შეფერხებულ შეჩერებულია და მას დიდი განსაცდელი მოელის. ჩვენ არ ძალგვიძს საქმეს დავეხმაროთ, ვინაიდან საკათოლიკოსო საბჭოში, სადაც უმრავლესობის აზრსაც კი არ სცემენ პატივს, ჩვენს ენგრიას და დროს წყრილმან ანგარიშებსა და პირად კინკლაობას

ანდომებენ, განზრახ ხელს უშლიან სამუშაოდ აპარატის შექმნა- მოძრავებას და ამით ნაცოფიერ მუშაობის საშვალებას გვიკაბენ. ვაცხადებთ რა ამას, მოვალეობადა ვსთვლით დაგუმატოთ, რომ, უცეთუ საბჭოში ბოლო არ მოვლო არსებულ განწყობილებას, გულდადებითი მუშაობის პირობები არ შეიქმნა, ჩვენ იძულებული ვიქნებით მივმართოთ საზოგადო საეკლესიო აზროვნების მსჯავრს და ყოველგვარი პასუხის მგებლობა დავაკისროთ მათ, ვისაც ჩვენი აქ ყოფნა ზედმეტ და არასასიამოვნოდ ბარგად მიჩნიათ. ამ განცხადებას საილიუსტრაციოდ ვუერთავთ რამოდენიმე ფაქტს ჩვენს საეკლესიო ცხოვრებაში დამყარებულ თვითნებობისას, რომელიც ოქმებში ან სულ არაა აღნიშნული, ვინაიდან ბევრი ოქმი ჯერ არც კი დაწერილა, ანა და აღნიშნულია არა სახეებით.

1. მის უწმიდეობას არა ერთხელ განუცხადებია საყვედური ჩემი უფლება, როგორც კათოლიკოზისა, შეზღუდულია; განსაკუთრებით მის გულისწყრომას იწვევს ფრაზა — „საბჭოს მონდობილობით“ (§ II დებულებისა, მუხლი 3 და თ), რომელშიაც ის პირად დამცირებას ხედავს, საკათოლიკოზო საბჭოს ბევრი დრო დაუკარგავს იმის მტკიცებაში, რომ, თუ ასეთ „შეზღუდვას“ მართლა ადგილი აქვს, საბჭო რა შუაშია, ეს კრების საქმეა კრებას კი კონკრეტული პიროვნება არ ჰყოლია სახეში, როდესაც ამ დებულებას ამუშავებდა და ამტკიცებდა.

2. მიუხედავად იმისა, რომ კრების მიერ მიღებულ და დამტკიცებულ სასკოლო დებულებათ სასულიერო სასწავლებლები ავტონომიურად განაგებენ თავიანთ თავს და ყველა თანამდებობის პირთ თვითონვე ირჩევენ, მისი უწმიდესობა ვერ შერიგებია იმ აზრს, რომ სასწავლებელთა ბატონპატრონი ის ძველებურად ველარ იქმნება. იმას არა ერთხელ დაუტუქსავს სემინარიის რექტორი საბჭოს ოფიციალ კრებაზე, რატომ ჩემდა ნებადაურთველად და დაუკითხავად მოიწვიეთ ინსპექტორი და მასწავლებლები?

3. მღვდელმონაზონ მირიანის არქიმანდრიტათ კურთხევის სურვილმა არა ერთი და ორი საათი წაართვა საკათოლიკოზო საბჭოს; მისი უწმიდესობა კატეგორიულად ამტკიცებდა: „მე ნება მაქვს მირიანი ვაკურთხო, ვინაიდან არაზის მონასტერი ჩემს ეპარქიაშია“. როდესაც ამაზე სხვებმა შენიშნეს - ჯერ კიდევ საკამათო და გამოსარკვევია, რომელ ეპარქიას ეკუთვნის ის, დეკ. ნ. თალაქვაძემ თამამად გვამცნო მისი უწმიდესობის გულის ნადები: რაც კათოლიკოზს სურს ის კამათს არ თხოულობს.

4. მისის სხდომაზე აღძრულ იყო საკითხი კანცლარიის გამგის კბინეტის შესაკეთებლად თხუთმეტიოდე თუმნის გადადების შესახებ, მისი უწმიდესობა,

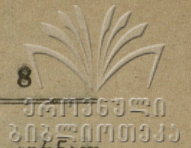
რომელიც გამგის პიროვნებას ვერ შერიგებია, ამისი წინააღმდეგი იყო, რადგანაც საბჭოს ფული არ აქვსო. როდესაც მას სთხოვეს საკითხს კენჭი ვუღაროთო, მან განაცხადა: „რა აზრი აქვს კენჭის ყრას, როდესაც მე თქვენი თანახმა არა ვარო“.

5. ვისაც ავტოკეფალიის გამოცხადების პირველ ჩვენი საეკლესიო ცხოვრებ სათვის თვალი უღვენებია, იმან იტის—თუ რა საზიზნარ ოპოზიციაში ჩაუდგადროვებით მმართველობას ცნობილი დიაკონი ტ. ბაკურაძე, რომელიც რუსების სასულიერო მთავრობასთან ურთიერთობასა კი არ მოერიდა, იმის მაგიერად, რომ ასეთი ადამიანი, როგორც სამშობლო ეკლესიის წინააღმდეგ მმოქმედი, ჯეროვან პასუხის გებაში მ ეცა მისმა უწმიდესობამ ის, საბჭოს დაუკითხავად, აკურთხა. როდესაც საბჭოს ერთმა წევრმა შენიშნა, რომ საქართველოს ეკლესიის შეურაცხყოფაა, კათოლიკოსმა უპასუხა: „შენთვის საქართველოს ვეკილობა არაფის მოუნდვიაო“.

6. შვიდი მისის თარიღით (ძველი სტილით) მისმა უწმიდესობამ საბჭოს რამოდენიმე წევრს წერილობითი შენიშვნა დაუგზავნა, ვითომც და სამსახურში არა წესიერად სიარულისათვის. მიუხედავად იმისა, რომ ეს შენიშვნა არსებითად უსაფუძვლოა, ფორმალურად ის წარმოადგენს მოტაცებას იმ უფლებისას, რომელიც საკათოლიკოზო საბჭოს ეკუთვნის, თუ საჭირო იყო ასეთი შენიშვნა, ის კათოლიკოსს უნდა გაეკეთებია საბჭოს მინდობილობით (§ 11 დებულებისა, მუხლი 3).

7. მღვდელმა ტ. ბაკურაძემ და მღვდელ-მონაზონ მირიანმა ისეთი უწყსობა ჩაიდინეს სიონის ტაძარში წირვის დროს, რისთვისაც საკათოლიკოზო საბჭოს შეერთებულმა კრებამ, მიტროპოლიტ ლეონიდის თავმჯდომარეობით. დროებით მღვდელმოქ. აუკრძალა მათ. საეკლესიო კანონებით მღვდელმოქმედების დაბრუნება იმათთვის შეეძლო მხოლოდ იმ ორგანოს და იმ მღვდელმთავარს, რომელთაც აუკრძალეს ის ამათ ე. ი. საკათოლიკოზო საბჭოს და სასამართლოს შეერთებულ კრებას და მიტროპოლიტ ლეონიდს. (მოციქულთა კანონები 32; 12, 13, 1 მსოფ. კრ. 5, 2 მსოფ. კრ. 6, ანტიოქ. 6, სარდიკ. 13) მისმა უწმიდესობამ კი სასამართლოს წევრთა დაუსწრებლად და მხოლოდ საბჭოს რამოდენიმე წევრთა თანხმობით, წინააღმდეგ მიტროპოლიტ ლეონიდის სურვილისა, მათ დაუბრუნა ალკრძალული მღვდელმოქმედება.

8. ღვინობისთვეში, როდესაც საკათოლიკოზო

საბჭოში საკითხი დაისვა საბჭოს კანცელარიის მდივნის მოწვევის შესახებ, უმრავლესობამ ამ თანამდებობაზე აირჩია გამოცდილი კანცელიარისტი ბ. დ. დავითაშვილი, რომელიც საქართველოს ეკლესიის მმართველობის კანცელიარის ექვსი თვე უსასყიდოდ და ნაყოფიერად აწარმოებდა. მისმა უწმიდეს ბამ კატეგორიულად განაცხადა: „თუ დავითაშვილი საბჭოში შემოვა, მე აქედან გავალ, ვინაიდან ჩვენ შორის საგარეულო მტრობა არსებობს.“ ამ მუქარით იმან აიძულა საბჭო მდივნად მოეწვია ისეთი ადამიანი, რომელიც როგორც ნათქვამი იყო და მისმა მოქმედებამაც დამტკიცა, მდივნობისათვის ყველაზე ნაკლებ იყო და არის მომზადებული.

9. მიუხედავად იმისა, რომ საეკლესიო კრებამ თავისი აზრი გამოსთქვა სამღვდლო პირთა დაჯილდოების შესახებ და ამ თემაზე საბჭოში წარდგენილია ერთ ერთი წევრის ვრცელი მოხსენება, რომელიც მესამე თვეა განუხილველად გდია იქ, ეპარქიებში საშინელი ანარქია სუფევს საჩუქარა მოცემის საქმეში. საფუძველი ამ ანარქიას დაედო პირველ ოქტობერს, როდესაც მისმა უწმიდესობამ საკათოლიკოსო საბჭოს დაუკითხავად ერთ დეკანოზ ისეთი მაღალი ჯილდო მისცა, როგორც მიტრია. მას შემდეგაც ის თავის ნებით აჯილდოვებს ყოველგვარ ჯილდოთი ვისაც მოისურვებს და ამით ეპარქიალურ მღვდელ მთავრებს თვითნებობის მაგალითს აძლევს.

10. კათოლიკოსის მოსაყდრის, ღმრთულ მიტროპოლიტი ლეონიდის პროექტმა ყოფილი სასინოდო კანტორის და ექსარხოსის კანცელარიის ზენობათა ხელში ჩაგდების შესახებ, რომელიც კათოლიკოსის დაუკითხავად იყო შემუშავებული, გამოიწვია დიდი გულის წყრომა მისი უწმიდესობისა და ავტორს თავს დაატება დაუმსახურებელი შენიშვნა: „შენ არც კი გაქვს ნება აქ, საბჭოში, იჯდეო“, თუმცა ის კრებას ესწრებოდა არა თავის ნებით, არამედ თანახმად თვით კათოლიკოსისა და საბჭოს სიტყვიერი მოწვევისა. რასაკვირველია, ასეთ შენიშვნის შემდეგ ყოველად სამღვდლო მოსაყდრე იძულებული შეიქმნა საბჭოში დეხი ამოეკეთა და მართლაც მთელი თვე კრებაზე არ გამოცხადებულა, ხანამ საბჭოს მოთხოვნისგან თვითცხადურად, წერილობით არ გამოიწვიეს ის.

11. შემოდახებულმა ლი ბაკურაძემ მისმა უწმიდესობამ მღვდლად აკურთხა არა თავი, მცხეთის ეპარქიაში, არამედ თბილ. ხისაში, რომელიც ადგილობრივ მღვდელთაგან და სხვა სათანადო ორგანოს დაუკითხავად, თავის ეპარქიაში გადაიტანა, ამ გვარ მტაცებლობისა და სხვა ეპარქიაში ხელის გარევისათვის საეკლესიო კრებებზე სასტიკ კანონს განჩენენ. [მოც. კან. 85, 2 მსოფ. კრ. 2, 3 მსოფ. კრ. 8, 4 მსოფ. კრ. 5. ანკირ 18, ანტიოქ. 13].

12. საკათოლიკოსო საბჭომ დანიშნა „სვეტიცხოვლის“ სარედაქციო საგამომცემლო კომისია და მის ერთ ერთ წევრად დეკ. ი. ჩიჯავაძე; ამით უნდა აერჩიათ რედაქტორი მიუხედავად ასეთი დადგენილებისა, მისმა უწმიდესობამ ჩიჯავაძე, თანახმად მისი თხოვნისა, თავის ნებით გამოაცხადა რედაქტორად და ამის გამო უჭრს ლოს გამოცემის საქმე ჩიშალა.

13. ვინაიდან საკათოლიკოსო საბჭოს გამგედ არჩეულ იქნა დეკ. კ. ცინცაძე წინააღმდეგ კათოლიკოსის სურვილისა, რომელმაც ამ თანამდებობაზე ცნობილ ალ. დავითაშვილს კანდიდატურა წამოაყენა, მ.მა ცინცაძის მოქმედებას ის აშკარა წინააღმდეგობას უწევს, უმიზეზოდ წუნს (დებს, კრიტიკაში უფგია და ყოველ ღონეს ხმარობს, რომ როგორმე აიძულოს თანამდებობაზე უარი სთქვას. საქმე იქამდის მივიდა, რომ 16 მაისს კრებაზე მას სიყალბის ჩდენაც კი დასწამა.

14. მისი უწმიდესობა ანგარიშს არ უწევს არხებულ ხარჯთ-აღრიცხვას და იმის გარდა, რაც დადებულია მის ჯამაგირად და სასახლის შესანახად, განუსაზღვრელ თანხას თხოულობს; ასეთი მოთხოვნისგან თის მეტად უხერხულ და აუტანელ მდგომარეობაში აყენებს საკათოლიკოსო საბჭოს, რომელსაც მართლა არც იმდენი შეძლება აქვს, რომ უანგარიშოდ და ხარჯთ აღრიცხვის გარეშე, პირად საჭიროებათა დასაკმაყოფილებლად, გაიროს ფულები“.

ეს საყურადღებო დოკუმენტი წარმოადგენს ფრიად მორიდებულ და შემსუბუქებულ გამოხატულებას იმ თვითნებობის პოლიტიკისას, რომელსაც აწარმოებს კათოლიკოსი კირიონი საბჭოში და მის გარეშე, ეკლესიის საზარალოდ. დღევანდელი ქცევა და მოქმედება კათოლიკოსისა მქიდროდ და ბუნებრივად არის დაკავშირებული მთელს მისს წარსულ მოღვაწეობასთან და ამისათვის არაფის არ უნდა გაუკვირდეს ასეთი ამბები.

გამომცემელი ქ. ტფილისის სამღვდლოება.
 „ახალ სიტყვის“ სარედაქციო კოლლეგიის რწმუნებული დეკ. ქრ. ციციშვილი.